

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Autor: Ing. Michal Fabuš, PhD.

Názov práce: Priame zahraničné investície a ich vplyv na ekonomiku Slovenskej republiky

Na základe poverenia predsedu vedeckej rady Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove zo dňa 21. mája 2021 vypracovať oponentský posudok na habilitačnú prácu, predkladám nasledovné stanovisko:

1. Stanovisko k habilitačnej práci

Posudzovaná habilitačná práca sa zaoberá zaujímavou problematikou, ktorá je nielen z teoretického ale najmä z praktického hľadiska aktuálnou, a to analýzou vývojových tendencií pohybu dlhodobého kapitálu vo forme priamych zahraničných investícií (ďalej aj PZI) z celosvetového hľadiska, pričom analyzuje pohyb kapitálu z hľadiska typov ekonomík, regiónov sveta, Európskej únie a Slovenskej republiky v období rokov 1993 až 2019, resp. výskumom závislosti medzi prílevom PZI a tempom ekonomického rastu v regiónoch SR v posledných desiatich rokoch. Fenomén priamych zahraničných investícií, sprievodný znak prebiehajúcej globalizácie svetovej ekonomiky a významný indikátor ekonomickej klímy v medzinárodnom prostredí, sa stal v posledných dvoch desaťročiach predmetom záujmu analytikov a autorov z mnohých krajín sveta a v súčasnom období existuje aj rad teórií, ktoré sa snažia dokumentovať niektoré zákonitosti ich rozvoja vo svete. Pre mnohých z nich predstavujú priame zahraničné investície východisko pre riešenie regionálnych štrukturálnych problémov či vysokej miery nezamestnanosti. Prílev priamych zahraničných investícií do hostiteľskej ekonomiky prináša viacero pozitívnych efektov, ktoré nemožno substituovať.

Nemožno spochybnit' konštatovanie autora uvedené v závere habilitačnej práce, že ide o problematiku značne širokú a náročnú na spracovanie. Predkladanú habilitačnú prácu

charakterizuje analytický prístup, ktorého výstupom je analytický pohľad v oblasti teórie, následný empirický výskum, diskusia výsledkov a hodnotiace závery.

Je zjavné, že habilitant sa uvedenému výskumnému problému venuje dlhodobo. Habilitačná práca je, podľa môjho názoru, v súlade s doterajším vedecko-pedagogickým profilom jej autora, prezentuje výsledky jeho viac ako desať rokov trvajúceho odborného záujmu o analýzu priamych zahraničných investícií, čoho dôkazom sú jeho publikačné výstupy, v ktorých prezentuje výsledky svojho doterajšieho výskumu v tejto oblasti.

Habilitačná práca zodpovedá po formálnej stránke kritériám kladeným na tento druh kvalifikačnej práce. Po obsahovej stránke sú v nej zakomponované zaujímavé teoretické, výskumno-analytické a syntetické časti, ktoré dokumentujú odbornú erudovanosť, rozsiahlu znalosť skúmanej problematiky a kvalitné analytické schopnosti, ktoré habilitant tvorivým spôsobom v práci využil, odkryl komplexnosť skúmanej problematiky a zároveň vymedzil spoľahlivé kritériá jej vedeckej explanácie.

Svojím obsahom je habilitačná práca prehľadne a zrozumiteľne rozčlenená dvoch hlavných častí, a to na teoreticko-metodologickú časť a aplikačnú časť. Jednotlivé časti sú rozdelené do štyroch obsahovo samostatných, ale tematicky vzájomne prepojených kapitol. Prvá kapitola je logicky správne venovaná teoretickému zázemiu - dôslednému rozpracovaniu teoretických východísk skúmanej problematiky - vymedzeniu pojmov, typológii PZI, teóriám PZI, výhodám a nevýhodám PZI, vplyvu PZI na ekonomický rast a zamestnanosť, aktuálnym trendom a manažmentu a realizácii PZI.

Druhá kapitola má metodologický charakter – definuje výskumné ciele, formuluje výskumné otázky, vymedzuje výskumný súbor a zdôvodňuje použitie výskumných metód.

Okrem dokumentovania teoretických znalostí, ktoré sú zhmotnené v teoretickej časti habilitačnej práce, habilitant dokumentuje aj praktické zručnosti, a to spracovaním tretej a štvrtej kapitoly, ktoré zahŕňajú aplikačnú časť predloženej habilitačnej práce.

Tretia kapitola habilitačnej práce je venovaná napĺňaniu stanovených výskumných cieľov odpoveďami na jednotlivé výskumné otázky a uceleným spôsobom poukazuje na vývojové tendencie PZI vo svetovom hospodárstve vrátane dopadu na jednotlivé typy ekonomík s dôrazom na ekonomiku Slovenskej republiky a jej regióny. Uvedená kapitola sa tiež venuje aj otázkam využitia investičných stimulov.

Štvrtá kapitola prezentuje syntézu výsledkov z analytickej časti práce, odpovede na výskumné otázky, hodnotiace závery, formuláciu prínosov a odporúčaní pre vedu a prax a alternatívy výskumných tém na potenciálne výskumné smerovania habilitanta do budúcnosti

Postup, ktorý habilitant použil pri riešení stanovených výskumných problémov považujem za systematický a logicky korektný. Celkovo konštatujem, že habilitant potvrdil schopnosť sofistikovanej analýzy a vzhľadom na širokú znalosť svetovej i domácej literatúry v oblasti zvolenej témy i schopnosť nadviazať na doterajšie výskumy svojím vlastným tvorivým príspevkom.

Na základe preštudovania a posúdenia teoretickej a praktickej časti habilitačnej práce navrhujem, aby habilitant zaujal stanovisko k nasledujúcim otázkam:

1. Kapitola 3.4 habilitačnej práce pojednáva o investičných stimuloch a ich využití v Slovenskej republike. V rámci nej na s. 92 uvádzate, že celkovo 7 projektov v NRO okresoch v tomto období prezentovali podľa krajiny pôvodu vlastníka slovenské spoločnosti, pričom tieto vytvorili 123 pracovných miest, preinvestovali 14 mil. eur, čo predstavovalo podiel na jedno vytvorené pracovné miesto v sume 28 270,84 eur. Objasnite toto Vaše tvrdenie.
2. Pokúste sa porovnať závery Vami realizovaného výskumu PZI so závermi výskumov PZI realizovaných kolektívom vedeckých pracovníkov SAV (napr. Ing. Karola Morvaya, PhD. a kol., prof. Ing. Petra Staněka, CSc. a kol.).
3. Je potrebná, podľa Vášho názoru, zmena (úprava) platného legislatívneho rámca týkajúceho sa regionálnej investičnej pomoci v Slovenskej republike? Ak áno, špecifikujte, v ktorých oblastiach.

2. Stanovisko k plneniu minimálnych kritérií na získanie titulu docenta v odbore Manažment

Na základe materiálov predložených na posúdenie návrhu na vymenovanie Ing. Michala Fabuša, PhD. za docenta, môžem konštatovať, že habilitant stanovené kritériá plní, viaceré z nich prekračuje.

V rámci kritérií za pedagogickú činnosť plní aj také kritérium, ktoré sa na kritérium docenta nevzťahuje. Je spoluautorom troch vysokoškolských učebníc a autorom kapitol v troch ďalších

vysokoškolských učebniciach vydaných v domácich vydavateľstvách. Za oblasť vedeckovýskumnej a publikačnej činnosti oceňujem najmä vydanie dvoch vedeckých monografií v zahraničných vydavateľstvách (z toho jedna v spoluautorstve), jedenástich vedeckých prác uverejnených v časopisoch evidovaných databázami Web of Science a Scopus, citácie a ohlasy na vedecké práce (spolu 221, z toho 163 v zahraničí (z toho 148 citácií evidovaných v databázach Web of Science a Scopus)), riešenie projektov výskumu a vývoja habilitantom v postavení zodpovedného riešiteľa i zapojenie do riešenia viacerých výskumných projektov, expertízu a posudzovaciu činnosť habilitanta i členstvo habilitanta vo vedeckých, odborných a profesijných spoločnostiach.

Okrem uvedených titulov a výstupov pozitívne hodnotím aj ostatné publikačné výstupy, ktoré sú uvedené v priložených dokumentoch. Nimi habilitant prezentuje nielen výsledky svojej práce, ale dokumentuje aj splnenie podmienok, ktoré sú spojené s habilitačným konaním. Nimi zároveň potvrdzuje opodstatnenosť jeho menovania za docenta.

3. Záver

Na základe posúdenia predloženej habilitačnej práce a predložených materiálov o pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti **Ing. Michala Fabuša, PhD.**, konštatujem, že **menovaný spĺňa kritériá stanovené pre habilitačné konanie** na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove.

Zároveň konštatujem, že habilitačnú prácu spracovanú pod názvom **Priame zahraničné investície a ich vplyv na ekonomiku Slovenskej republiky** hodnotím pozitívne a odporúčam ju prijať na habilitačné konanie.

Na základe tohto:

odporúčam

Ing. Michala Fabuša, PhD.

**na základe habilitačného konania vymenovať za docenta
v odbore Manažment.**

doc. Ing. Alexandrá Čapčáková, PhD.

Prešov, 31. máj 2021